

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Kaupunginvaltuusto, § 139, 16.09.2024

Kaupunginhallitus, § 330, 02.09.2024

Tilapäinen valiokunta, § 18, 03.09.2024

Tilapäinen valiokunta, § 24, 11.09.2024

§ 139

LISÄPYKÄLÄ: Tilapäisen valiokunnan ehdotus valtuustolle apulaispormestari Ilkka Sasin erottamiseksi

TRE:3261/00.01.05/2024

Kaupunginvaltuusto, 16.09.2024, § 139

Valmistelija / lisätiedot:
Klami Laura

Valmistelijan yhteystiedot

Lakiasiaainjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285 ja johtava juristi Riikka Viitaniemi, 050 526 3225, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaainjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus

1. Todetaan apulaispormestari Ilkka Sasin menettäneen valtuuston luottamuksen.
2. Erotetaan kuntalain 34 §:n nojalla apulaispormestari Ilkka Sasi apulaispormestarin tehtävästä.
3. Todetaan, että erotettu apulaispormestari Ilkka Sasi pysyy toimessaan, kunnes toimeen on valittu toinen henkilö.

Asia käsitellään ylimääräisenä asiana valtuuston 16.9.2024 kokouksessa.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta erikseen kokouksessa.

Tilapäinen valiokunta on käsitellyt asiaa ja todennut perusteluiksi epäluottamukselle seuraavaa:

Apulaispormestari Ilkka Sasin käyttäytyminen ja negatiivisen julkisuuden yhdistyminen Tampereen kaupunkiin julkisyhteisönä ja kaupungin järjestämiin tilaisuuksiin voivat olla luottamuksen menettämisen perusteena.

Kaupungin tehtävien hoitamisen kannalta ja apulaispormestarin keskeisestä asemasta johtuen on tarve saada asia kiireellisesti käsitellyksi.

Kokouskäsitely

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Marika Puolimatka ehdotti, että päätösehdotus hylätään.

Kannatus: Lassi Kaleva, Antti Ivanoff, Sari Tanus, Veikko Vallin

Päätettyään keskustelun puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa kaupunginhallituksen ehdotukseen hylkäysehdotus.

Koska hylkäysehdotus ei voitu hyväksyä yksimielisesti, puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: tilapäisen valiokunnan ehdotus JAA, Puolimatka hylkäysehdotus EI. Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksen tulos: tilapäisen valiokunnan ehdotus hyväksyttiin äänin 54-2, tyhjää 11.

Asian käsittelyn jälkeen puheenjohtajan esityksestä pidettiin 5 minuutin kokoustauko klo 19.40-19.45.

Tiedoksi

Ilkka Sasi, luottamushenkilopalkkiot.pirkanmaa(at)monetra.fi

Liitteet

- 1 Liite Tilapäinen valiokunta 11.9.2024 Vastaus tilapäiselle valiokunnalle 10.9.2024
 - 2 Liite Tilapäinen valiokunta 11.9.2024 Vastaus tilapäiselle valiokunnalle 10.9.2024 Liite 1
 - 3 Liite Tilapäinen valiokunta 11.9.2024 Vastaus tilapäiselle valiokunnalle 10.9.2024 Liite 2
 - 4 Liite Tilapäinen valiokunta 11.9.2024 Lisa#selvitys tilapa#iselle valiokunnalle 6.9.2024
 - 5 Liite Tilapäinen valiokunta 23.8.2024 Vastaus tilapäisen valiokunnan esittämiin kysymyksiin 19.8.2024
 - 6 Liite Tilapäinen valiokunta 23.8.2024 Valitus Sasi Ilkka 8.8.2024
 - 7 Liite Tilapäinen valiokunta 9.8.2024 Selvitys apulaispormestarin asemasta
 - 8 Liite Tilapäinen valiokunta 9.8.2024 Kuntaliiton lausunto
-

Kaupunginhallitus, 02.09.2024, § 330

Valmistelijat / lisätiedot:
Yli-Rajala Juha

Päätös

Kaupunginhallituksen lausunto tilapäiselle valiokunnalle:

Tilapäisen valiokunnan hankkiman selvityksen perusteella todetaan, että apulaispormestari Ilkka Sasin käyttäytyminen ja negatiivisen julkisuuden yhdistyminen Tampereen kaupunkiin julkisyhteisönä ja kaupungin järjestämiin tilaisuuksiin voivat olla luottamuksen menettämisen perusteena. Apulaispormestari Ilkka Sasille ei ole syntyneessä tilanteessa myöskään voitu osoittaa kaikkia apulaispormestarille kuuluvia tehtäviä.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Koska kyse on ensisijaisesti kaupunginvaltuuston poliittisesta ja muusta tarkoituksenmukaisuusharkinnasta, kaupunginhallitus ei ota kantaa siihen, tuleeko apulaispormestari tässä tapauksessa erottaa luottamuksen menettämisen perusteella.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Kaupunginhallituksen lausunto tilapäiselle valiokunnalle:

Tilapäisen valiokunnan hankkiman selvityksen perusteella todetaan, että apulaispormestari Ilkka Sasin käyttäytymistä ja rikosepäilyä koskevat mediakirjoitukset sekä negatiivisen julkisuuden yhdistyminen Tampereen kaupunkiin julkisyhteisönä ja kaupungin järjestämiin tilaisuuksiin voivat olla luottamuksen menettämisen perusteena. Koska kyse on ensisijaisesti kaupunginvaltuuston poliittisesta ja muusta tarkoituksenmukaisuusharkinnasta, kaupunginhallitus ei ota kantaa siihen, tuleeko apulaispormestari tässä tapauksessa erottaa luottamuksen menettämisen perusteella.

Perustelut

Kaupunginvaltuuston 1.7.2024 § 101 päätöksellä asetettu tilapäinen valiokunta on pyytänyt kaupunginhallitukselta lausuntoa apulaispormestari Ilkka Sasin erottamisvaatimuksesta sekä apulaispormestarin luottamuksen menettämisen syistä.

Tilapäisen valiokunnan valmistelutehtävä

Valtuusto asetti 1.7.2024 § 101 tilapäisen valiokunnan valmistelemaan valtuustolle mahdollista apulaispormestari Ilkka Sasin erottamista.

Julkisuudessa olleiden tietojen mukaan apulaispormestaria Ilkka Sasi on ollut epäiltynä rikoksesta, joka on esitutkinnassa ja syyteharkinnassa nimikkeellä seksuaalinen ahdistelu ja alkoholirikos. Länsi-Suomen syyttäjäalueen aluesyyttäjä Joni Köykkä on tehnyt asiassa 26.8.2024 syyttämättäjättämispäätöksen. Syyttäjä on katsonut, ettei rikoksesta epäillyn syyllisyyden tueksi ole todennäköisiä syitä. Kuntalain 35 § mukaisesti tilapäisen valiokunnan tehtävä on valmistella valtuustolle päätösehdotus toimielimen luottamushenkilöiden mahdollisesta erottamisesta. Tätä valmistelua varten tilapäisen valiokunnan tulee koota asian ratkaisemiseksi riittävä selvitys, kuultava hallintolain 34 § mukaisesti asianosaisia sekä lisäksi kuntalain 35 § mukaan pyydettävä kaupunginhallitukselta lausunto. Tilapäisen valiokunnan kokoamat lausunnot ja muu aineisto ovat esityslistan oheismateriaalina.

Epäluottamus erottamisperusteena

Luottamushenkilön erottamattomuuden periaatteella kunnallishallinnossa tarkoitetaan luottamustoimen jatkuvuutta ja luottamushenkilön aseman erityistä pysyvyyttä. Kunnan luottamushenkilön aseman erityinen pysyvyys tarkoittaa sitä, että luottamustoimi voidaan päättää kesken toimikauden vain laissa erikseen säädetyn toimivallan perusteella.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Vuoden 1995 kuntalaissa otettiin kunnallishallinnossa käyttöön ns. sovellettu parlamentarismi, jolla pyritään poliittisen vastuun tehostamiseen. Valtuuston aseman ylimpänä toimielimenä katsottiin edellyttävän, että luottamushenkilö voidaan erottaa epäluottamuksen perusteella. Hallintovaliokunta arvioi, että säännöksellä on merkitystä jo olemassaolollaan. Samassa yhteydessä kuntalakiin otettiin pormestarin ja apulaispormestarin erottamista koskevat nimelliset säännökset. Kuntalain 34 §:n 3 momentin mukaan valtuusto voi erottaa apulaispormestarin kesken toimikauden, jos hän ei nauti valtuuston luottamusta. Erottaminen voi perustua poliittiseen harkintaan, minkä vuoksi laissa ei ole säädetty erottamisperusteista.

Hallinnon oikeusperiaatteet rajoittavat valtuuston harkintavaltaa, eikä erottaminen saa perustua mielivaltaan. Tarkoitussidonnaisuuden periaate edellyttää viranomaisen toiminnan edistävän viranomaisen oman tehtävän toteuttamista ja kulloinkin sovellettavan lain tavoitteita. Viranomaisella ei saa olla toiminnassaan vääriä vaikuttimia – harkintavaltaa ei saa käyttää väärin.

Kuntalain 34 §:n soveltamisesta on vain vähän oikeuskäytäntöä tai oikeuskirjallisuudessa esitettyjä kannanottoja. Tämän vuoksi tilapäinen valiokunta pyysi valtuustolle valmisteltavan päätösehdotuksen tueksi Suomen Kuntaliitto ry:n asiantuntijalausannon kuntalain tulkinnaasta ja luottamushenkilöiden erottamattomuusperiaatteesta, luottamushenkilöiden erottamisen perusteista sekä poliittisen harkinnan merkityksestä.

Suomen Kuntaliitto ry:n asiantuntijalausunto

Suomen Kuntaliitto ry:n 6.8.2024 päivätyssä lausunnossa todetaan muun ohella: ”Epäluottamus voi perustua yksittäisen luottamushenkilön tapauksessa esimerkiksi tämän toimintaan tai käyttäytymiseen luottamustehtävässä tai sen ulkopuolella. Epäluottamuksen syynä voi olla myös toimimattomuus tai passiivisuus tehtävässä. Perusteena voi olla myös esimerkiksi rikosepäily tai sopimaton käytös. Merkitystä ei ole sillä, johtaako esimerkiksi rikosepäily myöhemmin oikeudellisiin seuraamuksiin.”

Lisäksi Kuntaliiton lausunnossa todetaan: ”Luottamus tai sen puute ovat arvostuksenvaraisia ja herkkiä muuttumaan ajan ja olosuhteiden mukaisesti. Poliittiselle harkinnalle luonteenomaista ylipäättään on myös muiden kuin ”puhtaasti” oikeudellisten näkökohtien huomioon ottaminen. Tällaisia näkökohtia ovat yhteiskuntapoliittiset päämäärät ja myös esimerkiksi kaupungin julkisuuskuva: minkälaisia arvoja kaupungin toiminnoissa vaalitaan, toteutuvatko ne myös käytännössä ja puututaanko arvojen vastaiseen toimintaan. Riittävä luottamus on edellytyksenä sille, että luottamushenkilö voi toimia tehtävässään menestyksekkäästi. Siten luottamuksen voi menettää, vaikka luottamushenkilön menettely ei olisi juridisesti arvioiden suorastaan lainvastaista tai rikosoikeudellisesti rangaistavaa. Tätä juuri voi pitää poliittisen harkinnan ytimenä. Luottamuksen menettämisen voi

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

käytännössä aiheuttaa myös luottamushenkilön toiminta itse luottamustehtävän ulkopuolella tai vapaa-ajallakin. Harkintavaltaa käytettäessä vastakkain tulee punnita kaikkia asiassa esiin tulevia näkökohtia ja arvioida mm. seuraamusten suhteellisuus.”

Asianosaisen kuuleminen

Tilapäinen valiokunta on 9.8.2024 päättänyt varata apulaispormestari Ilkka Sasille tilaisuuden antaa kirjallisesti selityksensä luottamuksen menetyksen syistä ja erottamisvaatimuksesta. Selitys oli annettava viimeistään 19.8.2024.

Sasi on kuulemiseen antamassaan vastauksessa katsonut toimineensa Tampereen kaupungin apulaispormestarina hallintosäännön ja hyvän hallinnon oikeusperiaatteiden mukaisesti. Sasi on katsonut, että hänellä on erinomaiset toimintaedellytykset apulaispormestarina työskentelyyn ja yhteistyöhön.

Vastauksessa Sasi toteaa, että pelkkä uutisointi ei voi olla riittävä peruste erottamiseen, vaan erottamisen on perustuttava erottamismenettelyn kohteena olevan objektiivisesti todennettavissa olevaan menettelyyn. Muussa tapauksessa erottamiseen riittäisi käytännössä tarkoitushakuisesti käynnistetty tosiasioille perustumaton julkisuuskampanja.

Sasi katsoo, että jos tässä tapauksessa päädytään ehdottamaan erottamista saatikka erottamiseen, päätöstä on pidettävä hallinnon oikeusperiaatteiden vastaisena. Sasi esittää, että prosessia on ollut laittamassa vireille ja tilapäisen valiokunnan asettamisesta päättämiseen on osallistunut esteellinen henkilö. Lisäksi Sasi on esittänyt, että hänelle on varattava mahdollisuus lausua kaikesta valiokunnan selvitystyön aikana kertyneestä aineistosta, kuten kuntalain 35 § 3 momentin perusteella hankittavasta kunnanhallituksen lausunnosta ja tilapäisen valiokunnan ehdotuksen perusteluista. Sasi katsoo tämän olevan tarpeen myös sen vuoksi, että kuulemiselle varattu määräaika oli lyhyt.

Sasin valitus hallinto-oikeudelle

Sasi on kuulemisessa antamassaan vastauksessa viitannut myös Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle 8.8.2024 tekemänsä valitukseen ja siinä esittämiinsä väitteisiin. Sasi on liittänyt valituksensa tilapäiselle valiokunnalle antamaansa vastaukseen.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus ei ole vielä pyytänyt Tampereen kaupungilta lausuntoa Sasin valituksesta.

Menettelyä koskevat väitteet

Sasi on valituksessaan Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle muun ohella esittänyt, että kaupunginhallituksen jäsen ja Kokoomuksen valtuustoryhmän puheenjohtaja Anne-Mari Jussila olisi ollut esteellinen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

käsittelymään asiaa. Asiassa ei kuitenkaan ole tullut esille seikkoja, joiden perusteella Jussila olisi ollut esteellinen päättämään tilapäisen valiokunnan asettamisesta kaupunginhallituksessa ja valtuustossa.

Asianosaisen kuulemisen on suorittanut asian valmistelusta vastaava tilapäinen valiokunta. Kuulemismenettely on toimitettu hallintolain 34 §:n mukaisesti. Hallintolain 33 ja 36 §:n mukaan asianosaiselle on ilmoitettava kuulemisen tarkoitus ja selityksen antamiselle varattu määräaika. Määräajan on oltava asian laatuun nähden riittävä. Asianosaiselle on samalla ilmoitettava, ettei määräajan noudattamatta jättäminen estä asian ratkaisemista. Sasi ei ole pyytänyt lisää aikaa selityksen antamiselle.

Kuntaliiton julkaisun Luottamushenkilöiden erottaminen epäluottamuksen perusteella mukaan tilapäisen valiokunnan on hankittava sen valmisteltaviin kuuluvissa asioissa kunnanhallituksen lausunto. Lähtökohtana on, että kunnanhallitukselle varataan tilaisuus antaa lausuntonsa asiasta asianosaisten kuulemisen jälkeen, ennen asian viemistä valtuuston käsiteltäväksi.

Yhteenvedo

Valtuuston epäluottamus on riittävä peruste apulaispormestarin erottamiseen. Poliittista tai tarkoituksenmukaisuusharkintaa rajoittavat hallintolain 6 §:n mukaiset hallinnon oikeusperiaatteet. Erottamispäätöksessä on yksilöitävä, mihin luottamuspula perustuu ja miksi apulaispormestari ei nauti luottamusta.

Kuntalain 69 §:n 2 momentin mukaan luottamushenkilön tulee edistää kunnan ja sen asukkaiden etua sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla. Tampereen kaupunginvaltuusto on 29.8.2022 § 109 tarkistanut Tampereen kaupungin eettiset toimintaperiaatteet, joiden mukaan epäasiallista käytöstä, kiusaamista tai häirintää ei sallita missään muodossa. Epäasialliseen käytökseen puuttuminen on jokaisen, mutta erityisesti esihenkilöiden ja luottamuselinten puheenjohtajien vastuulla. Kaupungin johto, esihenkilöt ja luottamushenkilöt näyttävät käytöksellään hyvää esimerkkiä henkilöstölle.

Tampereen kaupungin hallinnossa noudatetaan Tampereen kaupungin hallintosäännön määräyksiä. Lisäksi esimerkiksi Tampereen kaupunginhallituksen hyväksymässä määräyksessä, Tampereen kaupungin hyvä hallinto- ja johtamistapa ja sisäinen valvonta, on määrätty hyvään hallintoon ja johtamiseen liittyvistä asioista.

Tiedoksi

Tilapäinen valiokunta

Kokouskäsitely

Esittelijä muutti päätösehdotustaan seuraavasti:

"Kaupunginhallituksen lausunto tilapäiselle valiokunnalle:

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Tilapäisen valiokunnan hankkiman selvityksen perusteella todetaan, että apulaispormestari Ilkka Sasin käyttäytyminen ja negatiivisen julkisuuden yhdistyminen Tampereen kaupunkiin julkisyhteisönä ja kaupungin järjestämiin tilaisuuksiin voivat olla luottamuksen menettämisen perusteena. Apulaispormestari Ilkka Sasille ei ole syntyneessä tilanteessa myöskään voitu osoittaa kaikkia apulaispormestarille kuuluvia tehtäviä.

Koska kyse on ensisijaisesti kaupunginvaltuuston poliittisesta ja muusta tarkoituksenmukaisuusharkinnasta, kaupunginhallitus ei ota kantaa siihen, tuleeko apulaispormestari tässä tapauksessa erottaa luottamuksen menettämisen perusteella."

Puheenjohtaja totesi näin muutetun päätösehdotuksen olevan päätöksenteon pohjana.

Iiris Suomela poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana.

Esteellisyys

Ilkka Sasi ilmoitti olevansa asianosaisena esteellinen asian käsittelyyn. Esteellisyys todettiin hallintolain 28 §:n 1 momentin 1)-kohdan perusteella ja hän poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Liitteet

- 1 Kh 2.9.2024 Tilapäinen valiokunta 12.8.2024 - Kuulemiskirje liitteineen
 - 2 Kh 2.9.2024 Ilkka Sasin vastaus tilapäisen valiokunnan esittämiin kysymyksiin 19.8.2024
 - 3 Kh 2.9.2024 Vastauksen 19.8.2024 liite - Valitus Sasi Ilkka 8.8.2024
-

Tilapäinen valiokunta, 03.09.2024, § 18

Valmistelijat / lisätiedot:
Klami Laura

Päätös

Asia jätettiin pöydälle.

Päätösehdotus oli

Tilapäisen valiokunnan puheenjohtaja Mikko Aaltonen:

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

1. Todetaan apulaispormestari Ilkka Sasin menettäneen valtuuston luottamuksen.
2. Erotetaan kuntalain 34 §:n nojalla apulaispormestari Ilkka Sasi apulaispormestarin tehtävästä.
3. Todetaan, että erotettu apulaispormestari Ilkka Sasi pysyy toimessaan, kunnes toimeen on valittu toinen henkilö.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta erikseen kokouksessa.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Tilapäinen valiokunta on käsitellyt asiaa ja toteaa perusteluiksi epäluottamukselle seuraavaa:

Ilkka Sasin rikosepäilyä sekä käyttäytymistä koskevat toistuvat mediakirjoitukset sekä negatiivisen julkisuuden yhdistyminen Tampereen kaupunkiin julkisyhteisönä ja kaupungin järjestämiin tilaisuuksiin ovat luottamuksen menettämisen perusteena.

Perustelut

Tilapäisen valiokunnan asettaminen

Valtuusto on kokouksessaan 1.7.2024 § 101 päättänyt asettaa keskuudestaan kuntalain 35 §:ssä tarkoitetun tilapäisen valiokunnan valmistelemaan apulaispormestarin erottamista koskevaa asiaa. Julkisuudessa olleiden tietojen mukaan apulaispormestaria Ilkka Sasia epäillään rikoksesta, joka on esitutkinnassa nimikkeellä seksuaalinen ahdistelu ja alkoholirikos. Kokoomuksen ja RKP:n Tampereen valtuustoryhmä on pyytänyt kaupunginhallitusta esittämään tilapäisen valiokunnan muodostamista 10.6.2024 valtuustoryhmän päätöksen perusteella.

Tilapäisen valiokunnan tulee laatia selvitys siitä, onko apulaispormestari Ilkka Sasi menettänyt valtuuston luottamuksen ja mikä on luottamuksen menettämisen peruste viimeistään syyskuun kaupunginvaltuuston 16.9.2024 käsiteltäväksi. Kuntalain 34 §:n 3 momentin mukaan valtuusto voi erottaa apulaispormestarin kesken toimikauden, jos hän ei nauti valtuuston luottamusta.

Tilapäisen valiokunnan valmistelutehtävä

Kuntalain 35 §:n mukaisesti tilapäisen valiokunnan tehtävänä on valmistella asia. Tätä valmistelua varten tilapäisen valiokunnan tulee koota asian ratkaisemiseksi riittävä selvitys, varattava asianosaiselle tilaisuus tulla kuulluksi sekä pyydettyä kaupunginhallituksen lausunto. Valiokunnan työskentelyssä noudatetaan soveltuvin osin Tampereen kaupungin hallintosäännön määräyksiä. Asiat käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta.

Asianosaisen kuuleminen hallintomenettelyssä perustuu hallintolain 34 §:n 1 momenttiin, jonka mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Hallintolain 36 §:n mukaan asianosaiselle on ilmoitettava kuulemisen tarkoitus ja selityksen antamiselle varattu määräaika. Kuulemista koskevassa pyynnössä on tarvittaessa yksilöitävä, mistä seikoista selitystä pyydetään. Asianosaiselle on toimitettava kuulemisen kohteena olevat asiakirjat alkuperäisinä tai jäljennösinä taikka varattava muutoin tilaisuus tutustua niihin. Kuntalain 35 §:n 3 momentin mukaan tilapäisen valiokunnan on hankittava sen valmisteltaviin kuuluvissa asioissa kunnanhallituksen lausunto.

Suomen Kuntaliitto ry:n asiantuntijalausunto

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Tilapäinen valiokunta on kokouksessaan 5.7.2024 § 4 päättänyt, että asiantuntijana kuullaan Suomen Kuntaliitto ry:tä, jolta pyydetään lausunto apulaispormestarin erottamisen perusteista:

1. Mitä luottamushenkilön erottamattomuuden periaate kunnissa tarkoittaa?
2. Mitä kuntalain mukainen luottamuksen menettäminen luottamushenkilön erottamisperusteena tarkoittaa? Minkälaista oikeuskäytäntöä on olemassa luottamuksen menettämisestä erottamisperusteena?
3. Mitä poliittinen harkinta luottamuksen menettämisen perusteena tarkoittaa ja mitä seikkoja tulee ottaa huomioon arvioitaessa erityisesti sitä, nauttiiko apulaispormestari valtuuston luottamusta?

Suomen Kuntaliitto ry:n 6.8.2024 päivätyssä lausunnossa todetaan muun ohella: "Epäluottamus voi perustua yksittäisen luottamushenkilön tapauksessa esimerkiksi tämän toimintaan tai käyttäytymiseen luottamustehtävässä tai sen ulkopuolella. Epäluottamuksen syynä voi olla myös toimimattomuus tai passiivisuus tehtävässä. Perusteena voi olla myös esimerkiksi rikosepäily tai sopimaton käytös. Merkitystä ei ole sillä, johtaako esimerkiksi rikosepäily myöhemmin oikeudellisiin seuraamuksiin."

"Luottamus tai sen puute ovat arvostuksenvaraisia ja herkkiä muuttumaan ajan ja olosuhteiden mukaisesti. Poliittiselle harkinnalle luonteenomaista ylipäättään on myös muiden kuin "puhtaasti" oikeudellisten näkökohtien huomioon ottaminen. Tällaisia näkökohtia ovat yhteiskuntapoliittiset päämäärät ja myös esimerkiksi kaupungin julkisuuskuva: minkälaisia arvoja kaupungin toiminnoissa vaalitaan, toteutuvatko ne myös käytännössä ja puututaanko arvojen vastaiseen toimintaan. Riittävä luottamus on edellytyksenä sille, että luottamushenkilö voi toimia tehtävässään menestyksekkäästi. Siten luottamuksen voi menettää, vaikka luottamushenkilön menettely ei olisi juridisesti arvioiden suorastaan lainvastaista tai rikosoikeudellisesti rangaistavaa. Tätä juuri voi pitää poliittisen harkinnan ytimenä. Luottamuksen menettämisen voi käytännössä aiheuttaa myös luottamushenkilön toiminta itse luottamustehtävän ulkopuolella tai vapaa-ajallakin. Harkintavaltaa käytettäessä vastakkain tulee punnita kaikkia asiassa esiin tulevia näkökohtia ja arvioida mm. seuraamusten suhteellisuus."

Asianosaisen kuuleminen

Tilapäinen valiokunta on 9.8.2024 § 10 päättänyt varata apulaispormestari Ilkka Sasille tilaisuuden antaa kirjallisesti selityksensä luottamuksen menetyksen syistä ja erottamisvaatimuksesta. Selitys oli annettava viimeistään 19.8.2024.

Tilapäinen valiokunta on päättänyt pyytää apulaispormestari Ilkka Sasia lausumaan ainakin seuraavista kysymyksistä:

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

1. Mikä on asianosaisen näkemys luottamuksen arvioinnissa ja erottamisessa huomioon otettavista seikoista?
2. Mikä on asianosaisen näkemys toiminnastaan Tampereen kaupungin apulaispormestarina?
3. Mikä on asianosaisen näkemys toimintaedellytyksistään apulaispormestarina, liittyen työskentelyyn ja yhteistyöhön?
4. Mikä on asianosaisen näkemys mediakirjoitusten vaikutuksesta kaupungin julkisuuskuvaan?

Apulaispormestari Ilkka Sasilille on 12.8.2024 lähetetty sähköpostilla tilapäisen valiokunnan 9.8.2024 § 10 päätökseen perustuva kuulemiskirje ja samassa yhteydessä erillisellä sähköpostilla linkki seuraaviin asiakirjoihin: kaupunginhallituksen esitys ja valtuuston päätös tilapäisen valiokunnan asettamisesta, tilapäisen valiokunnan kokouspöytäkirjat, lausuntopyyntö Suomen Kuntaliitto ry:lle, Suomen Kuntaliitto ry:n asiantuntijalausunto, apulaispormestarin asemaa koskeva selvitys, kokoomuksen ja RKP:n Tampereen valtuustoryhmän 10.6.2024 kokouksen pöytäkirja, mediakirjoitukset, Kuntaliiton julkaisu Luottamushenkilöiden erottaminen epäluottamuksen perusteella, Tampereen kaupungin eettiset toimintaperiaatteet ja tilapäisen valiokunnan työskentelymuistio.

Sasilille on myös 13.8.2024 toimitettu asiakirjat paperisena työhuoneeseen hänen pyytämällään tavalla.

Sasi on kuulemiseen antamassaan vastauksessa katsonut toimineensa Tampereen kaupungin apulaispormestarina hallintosäännön ja hyvän hallinnon oikeusperiaatteiden mukaisesti. Sasi on katsonut, että hänellä on erinomaiset toimintaedellytykset apulaispormestarina työskentelyyn ja yhteistyöhön.

Vastauksessa Sasi toteaa, että pelkkä uutisointi ei voi olla riittävä peruste erottamiseen, vaan erottamisen on perustuttava erottamismenettelyn kohteena olevan objektiivisesti todennettavissa olevaan menettelyyn. Muussa tapauksessa erottamiseen riittäisi käytännössä tarkoitushakuisesti käynnistetty tosiasioille perustumaton julkisuuskampanja.

Sasi katsoo, että jos päädytään ehdottamaan erottamista saatikka erottamiseen, päätöstä on pidettävä hallinnon oikeusperiaatteiden vastaisena. Sasi esittää, että prosessia on ollut laittamassa vireille ja tilapäisen valiokunnan asettamisesta päättämiseen on osallistunut esteellinen henkilö. Lisäksi Sasi on esittänyt, että hänelle on varattava mahdollisuus lausua kaikesta valiokunnan selvitystyön aikana kertyneestä aineistosta, kuten kuntalain 35 § 3 momentin perusteella hankittavasta kunnanhallituksen lausunnosta ja tilapäisen valiokunnan ehdotuksen perusteluista. Sasi katsoo tämän olevan tarpeen myös sen vuoksi, että kuulemiselle varattu määräaika oli lyhyt.

Sasin valitus hallinto-oikeudelle

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Sasi on kuulemisessa antamamassaan vastauksessa viitannut myös Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle 8.8.2024 tekemänsä valitukseen ja siinä esittämiinsä väitteisiin. Sasi on liittänyt valituksensa tilapäiselle valiokunnalle antamaansa vastaukseen.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus ei ole vielä pyytänyt Tampereen kaupungilta lausuntoa Sasin valituksesta.

Menettelyä koskevat väitteet

Sasi on valituksessaan Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle muun ohella esittänyt, että kaupunginhallituksen jäsen ja Kokoomuksen valtuustoryhmän puheenjohtaja Anne-Mari Jussila olisi ollut esteellinen käsittelemään asiaa. Asiassa ei kuitenkaan ole tullut esille seikkoja, joiden perusteella Jussila olisi ollut esteellinen päättämään tilapäisen valiokunnan asettamisesta kaupunginhallituksessa ja valtuustossa.

Asianosaisen kuulemisen on suorittanut asian valmistelusta vastaava tilapäinen valiokunta. Kuulemismenettely on toimitettu hallintolain 34 §:n mukaisesti. Hallintolain 33 ja 36 §:n mukaan asianosaiselle on ilmoitettava kuulemisen tarkoitus ja selityksen antamiselle varattu määräaika. Määräajan on oltava asian laatuun nähden riittävä. Asianosaiselle on samalla ilmoitettava, ettei määräajan noudattamatta jättäminen estä asian ratkaisemista. Sasi ei ole pyytänyt lisää aikaa selityksen antamiselle.

Kuntaliiton julkaisun ”Luottamushenkilöiden erottaminen epäluottamuksen perusteella” mukaan tilapäisen valiokunnan on hankittava sen valmisteltaviin kuuluvissa asioissa kunnanhallituksen lausunto. Lähtökohtana on, että kunnanhallitukselle varataan tilaisuus antaa lausuntonsa asiasta asianosaisten kuulemisen jälkeen, ennen asian viemistä valtuuston käsiteltäväksi.

Kaupunginhallituksen lausunto

Tilapäinen valiokunta on kokouksessaan 23.8.2024 § 14 päättänyt pyytää kaupunginhallitukselta lausunnon apulaispormestari Ilkka Sasin erottamisvaatimuksesta sekä apulaispormestarin luottamuksen menetyksen syistä.

Kaupunginhallitus käsittelee asiaa kokouksessaan 2.9.2024.

Epäluottamus erottamisperusteena

Luottamushenkilön erottamattomuuden periaatteella kunnallishallinnossa tarkoitetaan luottamustoimen jatkuvuutta ja luottamushenkilön aseman erityistä pysyvyyttä. Kunnan luottamushenkilön aseman erityinen pysyvyys tarkoittaa sitä, että luottamustoimi voidaan päättää kesken toimikauden vain laissa erikseen säädetyn toimivallan perusteella.

Vuoden 1995 kuntalaissa otettiin kunnallishallinnossa käyttöön ns. sovellettu parlamentarismi, jolla pyritään poliittisen vastuun tehostamiseen. Valtuuston aseman ylimpänä toimielimenä katsottiin

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

edellyttävän, että luottamushenkilö voidaan erottaa epäluottamuksen perusteella. Hallintovaliokunta arvioi, että säännöksellä on merkitystä jo olemassaolollaan. Samassa yhteydessä kuntalakiin otettiin pormestarin ja apulaispormestarin erottamista koskevat nimenomaiset säännökset. Kuntalain 34 §:n 3 momentin mukaan valtuusto voi erottaa apulaispormestarin kesken toimikauden, jos hän ei nauti valtuuston luottamusta.

Erottaminen voi perustua poliittiseen harkintaan, minkä vuoksi laissa ei ole säädetty erottamisperusteista.

Hallinnon oikeusperiaatteet rajoittavat valtuuston harkintavaltaa, eikä erottaminen saa perustua mielivaltaan. Tarkoitussidonnaisuuden periaate edellyttää viranomaisen toiminnan edistävän viranomaisen oman tehtävän toteuttamista ja kulloinkin sovellettavan lain tavoitteita. Viranomaisella ei saa olla toiminnassaan vääriä vaikuttimia eikä harkintavaltaa saa käyttää väärin.

Kuntalain 34 §:n soveltamisesta on vain vähän oikeuskäytäntöä tai oikeuskirjallisuudessa esitettyjä kannanottoja. Tämän vuoksi tilapäinen valiokunta pyysi valtuustolle valmisteltavan päätösehdotuksen tueksi Suomen Kuntaliitto ry:n asiantuntijalausannon kuntalain tulkinnasta ja luottamushenkilöiden erottamattomuusperiaatteesta, luottamushenkilöiden erottamisen perusteista sekä poliittisen harkinnan merkityksestä.

Syyttämättäjättämispäätös

Aluesyyttäjä on 26.8.2024 tehnyt syyttämättäjättämispäätöksen asiassa, jossa Ilkka Sasi oli epäilty.

Syyttämättäjättämispäätöksessä on kuvattu tapahtumia Tampereella 16.12.2023. Sasi on tavannut kaksi 17-vuotiasta henkilöä ja yhden 20-vuotiaan henkilön yöllä McDonaldsilla, missä Sasi on tullut juttelemaan ja vienyt heidät Sasin asunnolle, missä he ovat nauttineet alkoholia.

Syyttämättäjättämispäätös seksuaalisesta ahdistelusta ja alkoholirikoksesta on tehty sillä perusteella, ettei ole olemassa todennäköisiä syitä rikoksesta epäillyn syyllisyyden tueksi.

Johtopäätökset

Valtuuston epäluottamus on riittävä peruste apulaispormestarin erottamiseen. Poliittista tai tarkoituksenmukaisuusharkintaa rajoittavat hallintolain 6 §:n mukaiset hallinnon oikeusperiaatteet. Erottamispäätöksessä on yksilöitävä, mihin luottamuspuola perustuu ja miksi apulaispormestari ei nauti luottamusta.

Kuntalain 69 §:n 2 momentin mukaan luottamushenkilön tulee edistää kunnan ja sen asukkaiden etua sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla. Tampereen kaupunginvaltuusto on 29.8.2022 § 109 tarkistanut Tampereen kaupungin eettiset toimintaperiaatteet, joiden mukaan epäasiallista

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

käytöstä, kiusaamista tai häirintää ei sallita missään muodossa. Epäasialliseen käytökseen puuttuminen on jokaisen, mutta erityisesti esihenkilöiden ja luottamuselinten puheenjohtajien vastuulla. Kaupungin johto, esihenkilöt ja luottamushenkilöt näyttävät käytöksellään hyvää esimerkkiä henkilöstölle.

Tampereen kaupungin hallinnossa noudatetaan Tampereen kaupungin hallintosäännön määräyksiä. Lisäksi esimerkiksi Tampereen kaupunginhallituksen hyväksymässä määräyksessä, Tampereen kaupungin hyvä hallinto- ja johtamistapa ja sisäinen valvonta, on määrätty hyvään hallintoon ja johtamiseen liittyvistä asioista.

Ilkka Sasin rikosepäilyä sekä käyttäytymistä koskevat toistuvat mediakirjoitukset sekä negatiivisen julkisuuden yhdistyminen Tampereen kaupunkiin julkisyhteisönä ja kaupungin järjestämiin tilaisuuksiin ovat luottamuksen menettämisen perusteena.

Tilapäisen valiokunnan valmistelussa on otettu huomioon syyttömyysolettama sekä se, ettei rikoksesta epäillyllä ole velvollisuutta myötävaikuttaa sen rikoksen selvittämiseen, josta häntä epäillään. Tilapäisen valiokunnan käsiteltävänä olevassa asiassa ei ole ollut kyse minkään rikosepäilyn selvittämisestä vaan siitä, nauttiiko apulaispormestari valtuuston luottamusta.

Asiassa tulee kuitenkin arvioida, mikä vaikutus 26.8.2024 tehdyllä syyttämättäjättämispäätöksellä on luottamuksen kannalta.

Ilkka Sasi ei vaikuta ottavan huomioon, että hänen oma käytöksensä olisi johtanut toistuvasti mediakirjoituksiin, joista syntyy epäasiallisen käytöksen vaikutelma. Sasi ei ole kuulemisessaan arvioinut asioita tavalla, joka lisäisi luottamusta.

Kokoomuksen ja RKP:n Tampereen valtuustoryhmä on päättänyt erottaa Ilkka Sasin toistaiseksi 19.8.2024 pidetyssä ylimääräisessä valtuustoryhmän kokouksessaan.

Kuntalain 79 §:n mukaan luottamushenkilö pysyy toimessaan, kunnes toimeen on valittu toinen henkilö. Kuntaliiton julkaisun ”Luottamushenkilöiden erottaminen epäluottamuksen perusteella” mukaan erotettujen luottamushenkilöiden tilalle valitaan välittömästi samassa valtuuston kokouksessa uudet henkilöt. Uudet luottamushenkilöt ryhtyvät heti hoitamaan tehtäväänsä, vaikka erottamispäätöksestä valitettaisiin. Erottamispäätöksen osalta valtuuston pöytäkirja on syytä tarkastaa kokouksessa heti päätöksenteon jälkeen ennen uusien luottamushenkilöiden valintaa.

Kokouskäsitely

Tilapäinen valiokunta päätti yksimielisesti, että asia jätetään pöydälle.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Valmistelijat / lisätiedot:

Klami Laura

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus oli

Tilapäisen valiokunnan puheenjohtaja Mikko Aaltonen:

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

1. Todetaan apulaispormestari Ilkka Sasin menettäneen valtuuston luottamuksen.
2. Erotetaan kuntalain 34 §:n nojalla apulaispormestari Ilkka Sasi apulaispormestarin tehtävästä.
3. Todetaan, että erotettu apulaispormestari Ilkka Sasi pysyy toimessaan, kunnes toimeen on valittu toinen henkilö.

Asia käsitellään ylimääräisenä asiana valtuuston 16.9.2024 kokouksessa.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta erikseen kokouksessa.

Tilapäinen valiokunta on käsitellyt asiaa ja toteaa perusteluiksi epäluottamukselle seuraavaa:

Apulaispormestari Ilkka Sasin käyttäytyminen ja negatiivisen julkisuuden yhdistyminen Tampereen kaupunkiin julkisyhteisönä ja kaupungin järjestämiin tilaisuuksiin voivat olla luottamuksen menettämisen perusteena.

Kaupungin tehtävien hoitamisen kannalta ja apulaispormestarin keskeisestä asemasta johtuen on tarve saada asia kiireellisesti käsitellyksi.

Perustelut

Asia jäi pöydälle 3.9.2024.

Tilapäisen valiokunnan asettaminen

Valtuusto on kokouksessaan 1.7.2024 § 101 päättänyt asettaa keskuudestaan kuntalain 35 §:ssä tarkoitetun tilapäisen valiokunnan valmistelemaan apulaispormestarin erottamista koskevaa asiaa. Julkisuudessa olleiden tietojen mukaan apulaispormestaria Ilkka Sasia epäillään rikoksesta, joka on esitutkinnassa nimikkeellä seksuaalinen ahdistelu ja alkoholirikos. Kokoomuksen ja RKP:n Tampereen valtuustoryhmä on pyytänyt kaupunginhallitusta esittämään tilapäisen valiokunnan muodostamista 10.6.2024 valtuustoryhmän päätöksen perusteella.

Tilapäisen valiokunnan tulee laatia selvitys siitä, onko apulaispormestari Ilkka Sasi menettänyt valtuuston luottamuksen ja mikä on luottamuksen menettämisen peruste viimeistään syyskuun kaupunginvaltuuston 16.9.2024 käsiteltäväksi. Kuntalain 34 §:n 3 momentin mukaan valtuusto voi erottaa apulaispormestarin kesken toimikauden, jos hän ei nauti valtuuston luottamusta.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Tilapäisen valiokunnan valmistelutehtävä

Kuntalain 35 §:n mukaisesti tilapäisen valiokunnan tehtävänä on valmistella asia. Tätä valmistelua varten tilapäisen valiokunnan tulee koota asian ratkaisemiseksi riittävä selvitys, varattava asianosaiselle tilaisuus tulla kuulluksi sekä pyydetty kaupunkinhallituksen lausunto. Valiokunnan työskentelyssä noudatetaan soveltuvin osin Tampereen kaupungin hallintosäännön määräyksiä. Asiat käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta.

Asianosaisen kuuleminen hallintomenettelyssä perustuu hallintolain 34 §:n 1 momenttiin, jonka mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Hallintolain 36 §:n mukaan asianosaiselle on ilmoitettava kuulemisen tarkoitus ja selityksen antamiselle varattu määräaika. Kuulemista koskevassa pyynnössä on tarvittaessa yksilöitävä, mistä seikoista selitystä pyydetään. Asianosaiselle on toimitettava kuulemisen kohteena olevat asiakirjat alkuperäisinä tai jäljennösinä taikka varattava muutoin tilaisuus tutustua niihin. Kuntalain 35 §:n 3 momentin mukaan tilapäisen valiokunnan on hankittava sen valmisteltaviin kuuluvissa asioissa kunnanhallituksen lausunto.

Suomen Kuntaliitto ry:n asiantuntijalausunto

Tilapäinen valiokunta on kokouksessaan 5.7.2024 § 4 päättänyt, että asiantuntijana kuullaan Suomen Kuntaliitto ry:tä, jolta pyydetään lausunto apulaispormestarin erottamisen perusteista:

1. Mitä luottamushenkilön erottamattomuuden periaate kunnissa tarkoittaa?
2. Mitä kuntalain mukainen luottamuksen menettäminen luottamushenkilön erottamisperusteena tarkoittaa? Minkälaista oikeuskäytäntöä on olemassa luottamuksen menettämisestä erottamisperusteena?
3. Mitä poliittinen harkinta luottamuksen menettämisen perusteena tarkoittaa ja mitä seikkoja tulee ottaa huomioon arvioitaessa erityisesti sitä, nauttiiko apulaispormestari valtuuston luottamusta?

Suomen Kuntaliitto ry:n 6.8.2024 päivätyssä lausunnossa todetaan muun ohella: "Epäluottamus voi perustua yksittäisen luottamushenkilön tapauksessa esimerkiksi tämän toimintaan tai käyttäytymiseen luottamustehtävässä tai sen ulkopuolella. Epäluottamuksen syynä voi olla myös toimimattomuus tai passiivisuus tehtävässä. Perusteena voi olla myös esimerkiksi rikosepäily tai sopimaton käytös. Merkitystä ei ole sillä, johtaako esimerkiksi rikosepäily myöhemmin oikeudellisiin seuraamuksiin."

"Luottamus tai sen puute ovat arvostuksenvaraisia ja herkkiä muuttumaan ajan ja olosuhteiden mukaisesti. Poliittiselle harkinnalle luonteenomaista ylipäättään on myös muiden kuin "puhtaasti"

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

oikeudellisten näkökohtien huomioon ottaminen. Tällaisia näkökohtia ovat yhteiskuntapoliittiset päämäärät ja myös esimerkiksi kaupungin julkisuuskuva: minkälaisia arvoja kaupungin toiminnoissa vaalitaan, toteutuvatko ne myös käytännössä ja puututaanko arvojen vastaiseen toimintaan. Riittävä luottamus on edellytyksenä sille, että luottamushenkilö voi toimia tehtävässään menestyksekkäästi. Siten luottamuksen voi menettää, vaikka luottamushenkilön menettely ei olisi juridisesti arvioiden suorastaan lainvastaista tai rikosoikeudellisesti rangaistavaa. Tätä juuri voi pitää poliittisen harkinnan ytimenä. Luottamuksen menettämisen voi käytännössä aiheuttaa myös luottamushenkilön toiminta itse luottamustehtävän ulkopuolella tai vapaa-ajallakin. Harkintavaltaa käytettäessä vastakkain tulee punnita kaikkia asiassa esiin tulevia näkökohtia ja arvioida mm. seuraamusten suhteellisuus.”

Asianosaisen kuuleminen

Tilapäinen valiokunta on 9.8.2024 § 10 päättänyt varata apulaispormestari Ilkka Sasille tilaisuuden antaa kirjallisesti selityksensä luottamuksen menetyksen syistä ja erottamisvaatimuksesta. Selitys oli annettava viimeistään 19.8.2024.

Tilapäinen valiokunta on päättänyt pyytää apulaispormestari Ilkka Sasia lausumaan ainakin seuraavista kysymyksistä:

1. Mikä on asianosaisen näkemys luottamuksen arvioinnissa ja erottamisessa huomioon otettavista seikoista?
2. Mikä on asianosaisen näkemys toiminnastaan Tampereen kaupungin apulaispormestarina?
3. Mikä on asianosaisen näkemys toimintaedellytyksistään apulaispormestarina, liittyen työskentelyyn ja yhteistyöhön?
4. Mikä on asianosaisen näkemys mediakirjoitusten vaikutuksesta kaupungin julkisuuskuvaan?

Apulaispormestari Ilkka Sasille on 12.8.2024 lähetetty sähköpostilla tilapäisen valiokunnan 9.8.2024 § 10 päätökseen perustuva kuulemiskirje ja samassa yhteydessä erillisellä sähköpostilla linkki seuraaviin asiakirjoihin: kaupunginhallituksen esitys ja valtuuston päätös tilapäisen valiokunnan asettamisesta, tilapäisen valiokunnan kokouspöytäkirjat, lausuntopyyntö Suomen Kuntaliitto ry:lle, Suomen Kuntaliitto ry:n asiantuntijalausunto, apulaispormestarin asemaa koskeva selvitys, kokoomuksen ja RKP:n Tampereen valtuustoryhmän 10.6.2024 kokouksen pöytäkirja, mediakirjoitukset, Kuntaliiton julkaisu Luottamushenkilöiden erottaminen epäluottamuksen perusteella, Tampereen kaupungin eettiset toimintaperiaatteet ja tilapäisen valiokunnan työskentelymuistio.

Sasille on myös 13.8.2024 toimitettu asiakirjat paperisena työhuoneeseen hänen pyytämällään tavalla.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Sasi on kuulemiseen antamassaan vastauksessa katsonut toimineensa Tampereen kaupungin apulaispormestarina hallintosäännön ja hyvän hallinnon oikeusperiaatteiden mukaisesti. Sasi on katsonut, että hänellä on erinomaiset toimintaedellytykset apulaispormestarina työskentelyyn ja yhteistyöhön.

Vastauksessa Sasi toteaa, että pelkkä uutisointi ei voi olla riittävä peruste erottamiseen, vaan erottamisen on perustuttava erottamismenettelyn kohteena olevan objektiivisesti todennettavissa olevaan menettelyyn. Muussa tapauksessa erottamiseen riittäisi käytännössä tarkoitushakuisesti käynnistetty tosiasioille perustumaton julkisuuskampanja.

Sasi katsoo, että jos päädytään ehdottamaan erottamista saatikka erottamiseen, päätöstä on pidettävä hallinnon oikeusperiaatteiden vastaisena. Sasi esittää, että prosessia on ollut laittamassa vireille ja tilapäisen valiokunnan asettamisesta päättämiseen on osallistunut esteellinen henkilö. Lisäksi Sasi on esittänyt, että hänelle on varattava mahdollisuus lausua kaikesta valiokunnan selvitystyön aikana kertyneestä aineistosta, kuten kuntalain 35 § 3 momentin perusteella hankittavasta kunnanhallituksen lausunnosta ja tilapäisen valiokunnan ehdotuksen perusteluista. Sasi katson tämän olevan tarpeen myös sen vuoksi, että kuulemiselle varattu määräaika oli lyhyt.

Sasin valitus hallinto-oikeudelle

Sasi on kuulemisessa antamassaan vastauksessa viitannut myös Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle 8.8.2024 tekemänsä valitukseen ja siinä esittämiinsä väitteisiin. Sasi on liittänyt valituksensa tilapäiselle valiokunnalle antamaansa vastaukseen.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus ei ole vielä pyytänyt Tampereen kaupungilta lausuntoa Sasin valituksesta.

Menettelyä koskevat väitteet

Sasi on valituksessaan Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle muun ohella esittänyt, että kaupunginhallituksen jäsen ja Kokoomuksen valtuustoryhmän puheenjohtaja Anne-Mari Jussila olisi ollut esteellinen käsittelemään asiaa. Asiassa ei kuitenkaan ole tullut esille seikkoja, joiden perusteella Jussila olisi ollut esteellinen päättämään tilapäisen valiokunnan asettamisesta kaupunginhallituksessa ja valtuustossa.

Asianosaisen kuulemisen on suorittanut asian valmistelusta vastaava tilapäinen valiokunta. Kuulemismenettely on toimitettu hallintolain 34 §:n mukaisesti. Hallintolain 33 ja 36 §:n mukaan asianosaiselle on ilmoitettava kuulemisen tarkoitus ja selityksen antamiselle varattu määräaika. Määräajan on oltava asian laatuun nähden riittävä. Asianosaiselle on samalla ilmoitettava, ettei määräajan noudattamatta jättäminen estä asian ratkaisemista. Sasi ei ole pyytänyt lisäaikaa selityksen antamiselle.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Kuntaliiton julkaisun ”Luottamushenkilöiden erottaminen epäluottamuksen perusteella” mukaan tilapäisen valiokunnan on hankittava sen valmisteltaviin kuuluvissa asioissa kunnanhallituksen lausunto. Lähtökohtana on, että kunnanhallitukselle varataan tilaisuus antaa lausuntonsa asiasta asianosaisten kuulemisen jälkeen, ennen asian viemistä valtuuston käsiteltäväksi.

Kaupunginhallituksen lausunto

Tilapäinen valiokunta on kokouksessaan 23.8.2024 § 14 päättänyt pyytää kaupunginhallitukselta lausunnon apulaispormestari Ilkka Sasin erottamisvaatimuksesta sekä apulaispormestarin luottamuksen menetyksen syistä.

Kaupunginhallitus käsittelee asiaa kokouksessaan 2.9.2024.

Epäluottamus erottamisperusteena

Luottamushenkilön erottamattomuuden periaatteella kunnallishallinnossa tarkoitetaan luottamustoimen jatkuvuutta ja luottamushenkilön aseman erityistä pysyvyyttä. Kunnan luottamushenkilön aseman erityinen pysyvyys tarkoittaa sitä, että luottamustoimi voidaan päättää kesken toimikauden vain laissa erikseen säädetyn toimivallan perusteella.

Vuoden 1995 kuntalaissa otettiin kunnallishallinnossa käyttöön ns. sovellettu parlamentarismi, jolla pyritään poliittisen vastuun tehostamiseen. Valtuuston aseman ylimpänä toimielimenä katsottiin edellyttävän, että luottamushenkilö voidaan erottaa epäluottamuksen perusteella. Hallintovaliokunta arvioi, että säännöksellä on merkitystä jo olemassaolollaan. Samassa yhteydessä kuntalakiin otettiin pormestarin ja apulaispormestarin erottamista koskevat nimenomaiset säännökset. Kuntalain 34 §:n 3 momentin mukaan valtuusto voi erottaa apulaispormestarin kesken toimikauden, jos hän ei nauti valtuuston luottamusta.

Erottaminen voi perustua poliittiseen harkintaan, minkä vuoksi laissa ei ole säädetty erottamisperusteista.

Hallinnon oikeusperiaatteet rajoittavat valtuuston harkintavaltaa, eikä erottaminen saa perustua mielivaltaan. Tarkoitussidonnaisuuden periaate edellyttää viranomaisen toiminnan edistävän viranomaisen oman tehtävän toteuttamista ja kulloinkin sovellettavan lain tavoitteita. Viranomaisella ei saa olla toiminnassaan vääriä vaikuttimia eikä harkintavaltaa saa käyttää väärin.

Kuntalain 34 §:n soveltamisesta on vain vähän oikeuskäytäntöä tai oikeuskirjallisuudessa esitettyjä kannanottoja. Tämän vuoksi tilapäinen valiokunta pyysi valtuustolle valmisteltavan päätösehdotuksen tueksi Suomen Kuntaliitto ry:n asiantuntijalausunnan kuntalain tulkinnasta ja luottamushenkilöiden erottamattomuusperiaatteesta, luottamushenkilöiden erottamisen perusteista sekä poliittisen harkinnan merkityksestä.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Syyttämättäjättämispäätös

Aluesyyttäjä on 26.8.2024 tehnyt syyttämättäjättämispäätöksen asiassa, jossa Ilkka Sasi oli epäiltyä.

Syyttämättäjättämispäätöksessä on kuvattu tapahtumia Tampereella 16.12.2023. Sasi on tavannut kaksi 17-vuotiasta henkilöä ja yhden 20-vuotiaan henkilön yöllä McDonaldsilla, missä Sasi on tullut juttelemaan ja vienyt heidät Sasin asunnolle, missä he ovat nauttineet alkoholia.

Syyttämättäjättämispäätös seksuaalisesta ahdistelusta ja alkoholirikoksesta on tehty sillä perusteella, ettei ole olemassa todennäköisiä syitä rikoksesta epäillyn syyllisyyden tueksi.

Johtopäätökset

Valtuuston epäluottamus on riittävä peruste apulaispormestarin erottamiseen. Poliittista tai tarkoituksenmukaisuusharkintaa rajoittavat hallintolain 6 §:n mukaiset hallinnon oikeusperiaatteet.

Erottamispäätöksessä on yksilöitävä, mihin luottamuspuola perustuu ja miksi apulaispormestari ei nauti luottamusta.

Kuntalain 69 §:n 2 momentin mukaan luottamushenkilön tulee edistää kunnan ja sen asukkaiden etua sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla. Tampereen kaupunginvaltuusto on 29.8.2022 § 109 tarkistanut Tampereen kaupungin eettiset toimintaperiaatteet, joiden mukaan epäasiallista käytöstä, kiusaamista tai häirintää ei sallita missään muodossa. Epäasialliseen käytökseen puuttuminen on jokaisen, mutta erityisesti esihenkilöiden ja luottamuselinten puheenjohtajien vastuulla. Kaupungin johto, esihenkilöt ja luottamushenkilöt näyttävät käytöksellään hyvää esimerkkiä henkilöstölle.

Tampereen kaupungin hallinnossa noudatetaan Tampereen kaupungin hallintosäännön määräyksiä. Lisäksi esimerkiksi Tampereen kaupunginhallituksen hyväksymässä määräyksessä, Tampereen kaupungin hyvä hallinto- ja johtamistapa ja sisäinen valvonta, on määrätty hyvään hallintoon ja johtamiseen liittyvistä asioista.

Apulaispormestari Ilkka Sasin käyttäytyminen ja negatiivisen julkisuuden yhdistyminen Tampereen kaupunkiin julkisyhteisönä ja kaupungin järjestämiin tilaisuuksiin voivat olla luottamuksen menettämisen perusteena.

Tilapäisen valiokunnan valmistelussa on otettu huomioon syyttömyysolettama sekä se, ettei rikoksesta epäillyllä ole velvollisuutta myötävaikuttaa sen rikoksen selvittämiseen, josta häntä epäillään. Tilapäisen valiokunnan käsiteltävänä olevassa asiassa ei ole ollut kyse minkään rikosepäilyn selvittämisestä vaan siitä, nauttiiko apulaispormestari valtuuston luottamusta.

Asiassa tulee kuitenkin arvioida, mikä vaikutus 26.8.2024 tehdyllä syyttämättäjättämispäätöksellä on luottamuksen kannalta.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Ilkka Sasi ei vaikuta ottavan huomioon, että hänen oma käyttöksensä olisi johtanut toistuvasti mediakirjoituksiin, joista syntyy epäasiallisen käytöksen vaikutelma. Sasi ei ole kuulemisessaan arvioinut asioita tavalla, joka lisäisi luottamusta.

Kokoomuksen ja RKP:n Tampereen valtuustoryhmä on päättänyt erottaa Ilkka Sasin toistaiseksi 19.8.2024 pidetyssä ylimääräisessä valtuustoryhmän kokouksessaan.

Kuntalain 79 §:n mukaan luottamushenkilö pysyy toimessaan, kunnes toimeen on valittu toinen henkilö. Kuntaliiton julkaisun ”Luottamushenkilöiden erottaminen epäluottamuksen perusteella” mukaan erotettujen luottamushenkilöiden tilalle valitaan välittömästi samassa valtuuston kokouksessa uudet henkilöt. Uudet luottamushenkilöt ryhtyvät heti hoitamaan tehtäväänsä, vaikka erottamispäätöksestä valitettaisiin. Erottamispäätöksen osalta valtuuston pöytäkirja on syytä tarkastaa kokouksessa heti päätöksenteon jälkeen ennen uusien luottamushenkilöiden valintaa.

Kokouskäsitely

Puheenjohtaja Mikko Aaltonen muutti päätösehdotuksensa seuraavaksi:

"Esitetään valtuuston päätettäväksi:

1. Todetaan apulaispormestari Ilkka Sasin menettäneen valtuuston luottamuksen.
2. Erotetaan kuntalain 34 §:n nojalla apulaispormestari Ilkka Sasi apulaispormestarin tehtävästä.
3. Todetaan, että erotettu apulaispormestari Ilkka Sasi pysyy toimessaan, kunnes toimeen on valittu toinen henkilö.

Asia käsitellään ylimääräisenä asiana valtuuston 16.9.2024 kokouksessa.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta erikseen kokouksessa.

Tilapäinen valiokunta on käsitellyt asiaa ja toteaa perusteluiksi epäluottamukselle seuraavaa:

Apulaispormestari Ilkka Sasin käyttäytyminen ja negatiivisen julkisuuden yhdistyminen Tampereen kaupunkiin julkisyhteisönä ja kaupungin järjestämiin tilaisuuksiin voivat olla luottamuksen menettämisen perusteena.

Kaupungin tehtävien hoitamisen kannalta ja apulaispormestarin keskeisestä asemasta johtuen on tarve saada asia kiireellisesti käsitellyksi."

Puheenjohtaja totesi näin muutetun päätösehdotuksen olevan asian käsittelyn pohjana.

Valiokunta hyväksyi muutetun päätösehdotuksen ja vastaavasti muutetun perustelutekstin yksimielisesti.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Kaupungin tehtävien hoitamisen kannalta ja apulaispormestarin keskeisestä asemasta johtuen on tarve saada asia kiireellisesti käsitellyksi.

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Pöytäkirja yleisesti nähtäville 24.9.2024 www.tampere.fi.

Päätös on lähetetty sähköpostilla 24.9.2024.

Muutoksenhakuviranomainen

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Tampere
24.09.2024

Karoliina Vehmaanperä
Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Kunnallisvalitus

§139

Kunnallisvalitusohje

Valitusosoitus

Tähän päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella.

Valitusoikeus

Päätökseen saa hakea muutosta se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Kuntien yhteisen toimielimen päätökseen saa muutosta hakea myös sopimukseen osallinen kunta ja sen jäsen.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle:

Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Raatihuoneenkatu 1
13100 Hämeenlinna
faksi: 029 56 42269
sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Tiedoksisaanti

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, 3 päivän kuluttua sähköpostin lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Tiedoksisaantipäivää tai sitä päivää, jona päätös on asetettu nähtäväksi, ei lueta määräaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa tehtävän toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituskirjelmä

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- valittajan nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä osin päätöksestä valitetaan ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

- vaatimuksen perusteet
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 32 §:ssä säädetään.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa valitusviranomaiselle.

Valituskirjelmän tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukiolon päättymistä. Valituskirjelmän lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 270 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.